

EMPURIES

(Font: www.mac.cat)

Presentació

Porta d'entrada de les cultures grega i romana a casa nostra i lloc a través del qual s'inicia la romanització de la península Ibèrica; capial dels comtats carolingi i medieval d'Empúries entre els segles VIII i XI; bressol de l'actual poble de l'Escala. Empúries ha donat el nom a l'Empordà.

Empúries és l'únic jaciment arqueològic de la península Ibèrica on conviuen les restes d'una ciutat grega -l'enclavament colonial d'Empòrion- amb les restes d'una ciutat romana, creada a inicis del segle I aC sobre les estructures d'un campament militar romà instal·lat durant el segle anterior. Empúries constitueix un lloc privilegiat per entendre l'evolució de l'urbanisme grec implantat a l'extrem occidental de la Mediterrània, així com per analitzar l'urbanisme romà del període final de la República i la seva transformació posterior durant l'època imperial

L'any 1908 la Junta de Museus de Barcelona, presidida per Enric Prat de la Riba, i gràcies a la brillant iniciativa de l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch, va iniciar de manera sistemàtica les primeres adquisicions dels terrenys on s'ubicaren les antigues ciutats d'Emporion/Emporiae, a la vegada que va endegar, a partir del dia 23 de març d'aquell mateix any, la primera campanya d'excavacions arqueològiques. Des d'aquell moment es van succeir de forma gairebé ininterrompuda els projectes d'intervenció arqueològica, la compra de terrenys, la construcció l'any 1916 d'un primer museu monogràfic i centre d'investigació en el mateix jaciment, l'impuls a les mesures de protecció legal del lloc i l'interès creixent per part de la societat que visitava, amb una afluència cada vegada major, el recinte arqueològic d'Empúries. Actualment Empúries constitueix una secció del Museu d'Arqueologia de Catalunya que disposa d'un centre d'investigació, conservació, documentació i difusió permanent del seu patrimoni arqueològic. Paral·lelament, la importància històrica d'Empúries i les investigacions portades a terme al llarg del darrer segle han generat una ingent bibliografia científica.

Jaciment i Museu monogràfic

Empúries constitueix un lloc privilegiat per entendre l'evolució de l'urbanisme grec implantat a l'extrem occidental de la Mediterrània, així com per analitzar l'urbanisme romà del període final de la República i la seva transformació posterior durant l'època imperial.

Recinte arqueològic

Empúries és l'únic jaciment arqueològic de la península Ibèrica on conviuen les restes d'una ciutat grega –l'enclavament colonial d'Empòrion- amb les restes d'una ciutat romana, creada a inicis del segle I aC sobre les estructures d'un campament militar romà instal·lat durant el segle anterior.

Museu

A mig camí de l'itinerari es pot visitar el Museu monogràfic de les excavacions d'Empúries. Es conserven alguns dels objectes descoberts durant les excavacions, així com la sala monogràfica de l'Esculapi d'Empúries.

VISITA GREGA

El geògraf grec Estrabó, que va escriure en època d'August, relata, en referir-se a Empúries, que "els emporitans, en un primer moment, varen ocupar una petita illa situada davant de la costa, que avui dia denominen Palaia Polis (ciutat antiga), però actualment viuen ja a terra ferma" (Geografia III, 4, 8-9).

Efectivament, a la primera meitat del segle VI aC, els comerciants grecs procedents de Focea fundaren i s'establiren sobre un petit promontori estratègicament situat a l'extrem sud del golf de Roses, la Palaia Polis. Un promontori, a més, ocupat ja des del bronze final i la primera edat del ferro per una població indígena que havia mantingut contactes amb el comerç fenici.

Poc temps més tard de l'establiment grec a la Palaia Polis, els emporitans crearen un nou nucli urbà immediatament al sud de la badia natural, garantint el control de les instal·lacions portuàries. Aquest nou assentament, ubicat a l'est d'una de les elevacions que s'aixecaven a l'entorn de les maresmes que delimitaven l'antiga línia de costa -la "terra ferma" d'Estrabó- és el que es coneix amb el nom de "Neàpolis" (ciutat nova), denominació atorgada per J. Puig i Cadafalch. La ciutat grega d'Emporion, amb els nuclis de la Palaia Polis i de la Neàpolis, va desenvolupar la seva activitat urbana d'ençà el segle VI aC fins a la presència romana l'any 218 aC, quan el port emporità és utilitzat com a punt d'entrada a la península per a les tropes romanes en la seva lluita contra l'exèrcit cartaginès.

Muralla

Asklepíeion

Serapíeion

Factoria

Agorá

Cisterna

Escullera

Mosaic

VISITA ROMANA

L'any 218 aC, amb motiu de la Segona Guerra Púnica, un exèrcit romà comandat per Cneus Corneli Escipió desembarcà al port d'Empúries amb l'objectiu de tancar el pas per terra a les tropes cartagineses. S'iniciava així el procés que portaria a la romanització de la península Ibèrica.

El 195 aC, Marc Porci Cató instal·là un campament militar a Empúries que fou l'embrió d'una nova ciutat, creada a principis del segle I aC. En època de l'emperador August, les ciutats grega i romana es van unir física i jurídicament sota el nom de *Municipium Emporiae* (darrer quart del segle I aC). Mentre que *Gerunda* (Girona), *Barcino* (Barcelona), *Tarraco* (Tarragona) i altres ciutats romanes de la Península adquirien cada cop més importància, Emporiae la perdia progressivament. A la segona meitat del segle III dC, tota la ciutat romana i el sector de la Neàpolis eren ja abandonats, i la població es va concentrar a Sant Martí d'Empúries. Aquesta ciutat fou seu episcopal durant tota l'Antiguitat Tardana i els seus habitants utilitzaven com a cementiri l'àrea nord de la Neàpolis, on trobem les restes d'una capella funerària.

Després de la invasió àrab i de la recuperació franca (s. VIII), Empúries fou capital del comtat carolingi d'Empúries i posteriorment capital del comtat medieval d'Empúries fins el segle XI, moment en què el comte trasllada la capital a Castelló. A partir d'aquell moment, Empúries es convertí en un petit nucli de pescadors que el segle XVI funden la vila de l'Escala.

Domus 1

Domus 2

Insula

Forum

Basílica

Criptopòrti

Tabernae